

Stanisław Lach

ROLA GRUP OPERACYJNYCH W OSADNICTWIE MIEJSKIM NA ZIEMIACH ODZYSKANYCH PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

W osadnictwie ziem zachodnich, a szczególnie miejskim, niezmiernie ważną rolę spełniały grupy operacyjne, kierowane na tzw. tereny odzyskane przez władze państwowe, samorządowe, poszczególne resorty, instytucje szczebla centralnego, partie polityczne. W wysyłaniu ekip operacyjnych uczestniczyły także władze województw sąsiadujących. Zadaniem ich była organizacja życia polskiego na przejmowanych przez Polskę ziemiach zachodnich, w tym powoływanie administracji państwowej i samorządowej.

Prace organizacyjne trwały do końca 1944 r.¹ Na mocy uchwały Rady Ministrów z 14 marca 1945 r. dokonano podziału administracyjnego ziem zachodnich na cztery okręgi i wyznaczono pełnomocników Rządu RP na Śląsku Opolskim - Aleksandra Zawadzkiego (wojewoda śląsko-dąbrowski); Dolnym Śląsku - Stanisława Piaskowskiego (wicewojewoda kielecki); Pomorzu Zachodnim - Aleksandra Kaczochę Józefskiego (od 11 kwietnia zastąpiony przez Leonarda Borkowicza); Warmii i Mazurach - Jerzego Sztachelskiego (wojewoda białostocki, a od 30 marca Jakuba Prawina)².

Podjęte prace prawno-organizacyjne zmierzały do zorganizowania administracji państwowej na przejętych przez Polskę ziemiach zachodnich i północnych. Uwzględniając wielość i złożoność zadań przyznano pełnomocnikom rządu na ziemiach odzyskanych szerokie uprawnienia. Podlegały im wszystkie urzędy i instytucje, z wyjątkiem organów sprawiedliwości. W stosunku do władz niezespolonych pełnomocnicy rządu pełnili funkcje koordynacyjne z prawem uchylania decyzji sprzecznych z obowiązującym prawem lub godzących w interes publiczny³.

Pełnomocnicy byli zobowiązani do powołania grup operacyjnych, a następnie wysłania ich w teren z zadaniem zorganizowania administracji